

HURRÁ!

Kezdődik az iskola!

Községünk
minden pedagógusának, diákjának
sikeres, nyugodt,
eredményes tanévet kívánunk!

A TARTALOMBÓL:

A vörösvári erdőtűz tanulságai

Községi hírek – tájékoztatások

- Álláshirdetés
- Külkapcsolataink eseményei
- Útépités
- Vörösvári napok
- Temető üzemeltetése
- Szennyvíz-szemét gondjaink
- Iskolai hírek, pedagógusok béremelése
- Községi privatizáció

Bemutatjuk a Vásár téri Német Nemzetiségi Általános Iskola új igazgatóját, szakmai programját

A Tájház és a Mentőállomás avatása

Jó, ha tudja . . .

- Az illeték-rendelkezésről
- Jótállás, szavatosság
- A dolgozó munkaviszonya hogyan alakul átalakuló munkáltatónál?

Orvosi tanácsok:

- a mellkasi fájdalomról
- Környékünk gyógynövényeiről, gyógyteák, vitaminok

Egyházi hírek

- az ünnep után se feledjük a lényegét

A német nyelv alkalmazásáról Vörösváron

Beszéljük meg...

A „Vörös Kakas” látogatása Vörösvárott

Ha nem tapostam volna a perzselő hőségben a forró, szállongó hamuban fanyar fenyőfüsttől és a tehetetlen dühtől könnyes szemmel az újra kopasz Zajnát hegyek gerincein, s ha nem látom helikopterről az égnek meredő valamikori feketefenyők elszenesedett, komor, fekete sündisznótüskéit, mondhatnám hangulatos leírás következik a cím után ítélve.

Nos a valóság véresebb, sőt, stílszerűen kormosabb. Bizony a nemhivatalos becslések szerint harminc hektár semmisült meg teljesen abból a feketefenyő állományból, melyet az ötvenes években a vörösvári asszonyok telepítettek egyedülálló tettként, természetesen szakmai kísérlet közreműködőként. Egyedülálló eredmény volt ez a telepítés; a meztelen dolomitsziklába gyökeret eresztett a feketefenyő és szépen meg is nőtt. További közel negyven hektár károsodott az avartüz következtében úgy, hogy a korona ugyan nem égett, de a törzs az avarmagasságban megpörköldött és ennek később lesznek következményei.

A tűz keletkezésének okáról, tanulságairól nyilván megszületik a hivatalos jelentés. Ma a cikk megírásának idején (aug. 24-én) még a helyszínen van hét hivatásos tűzoltó és vagy hatvan katona teljes készségben.

Azonban nekünk vörösváriaknak kell, hogy véleményünk, tanulságunk legyen az esetről.

Az első, hogy pénzben ki nem fejezhető kár ért bennünket annak ellenére, hogy a terület nem a mienk és az erdő is a Pilisi Állami Erdőgazdaság kezelésében van. Az erdőgazdaság szakemberei szerint a terület a szakmai ritkaságon túl hasznot még tűzifaértékesítés szinten sem hozott. Viszont nekünk vörösváriaknak oxigénforrásunk, üdítő látványunk és kedvenc illatos kirándulóhelyünk lett a lángok martalékává.

A tűz augusztus 10-én a déli órákban lobbant fel és délután 4 órakor kérték a polgárok segítségét a tűzoltók. Miután kialakult polgári riasztórendszer nincs kiépítve, telefonon riasztottam először az egyesületek közül a környezetvédőket, majd az lpartestületet, majd a táncgyűtest. A telefonon elérhető szervezetek után a telefonkönyvet vettem sorra szó szerint a-tól z-ig. Bár már mindenki a munkaidő után, de a vacsora előtt volt, senki nem utasította vissza kérésemet: találkozunk a Sas sziklánál munkaruhában, lapáttal, tűzoltásra felkészülve.

Mire a riasztással végezve a helyszínen

siettem már számos vörösvári polgár az égő erdőben csapkodta a 20–30 centiméter vastag taplószáraz izzólángoló fenyőtű réteget. A hegygerince a tűzoltóautókkal nem lehetett feljutni, a tömlők összeszerelését a tűzoltók nem kísérelték meg.

Az oltás vezetője este nyolc óra körül úgy értékelte a tűz eloltva, a polgárok hazamehetnek, a községtől még egy segítséget kért, hogy az Ady-ligetről sürgősen őrzésre iderendelt 20 főnyi katonának vacsorát biztosítsunk. Ez gyorsan teljesíthető volt a Liget ABC vezetőjének és a Kenyérgyár műszakvezetőjének jóvoltából, mert a rendkívüli helyzetre való tekintettel a zárás után biztosították az ételt és ingyen a 20 főnek való üdítőt.

Az oltásban résztvevő kb. 40 fő vörösvári polgár mindegyikének nem tudtam megköszönni az áldozatkészéget, tehát most teszem meg. Köszönöm, a szolidaritás számomra különösen nagyrabecsült megnyilvánulásait, hogy az első szóra mindenki megjelent, akit megszólítottam. Öröm volt nézni az ipartestületi tagokat és a tánccsoport legényeit. A TERRANOVA vezetői, Mező Barna igazgató és Jeskó Endre főmérnök is fontosnak tartotta, hogy munkaidő után is személyesen a helyszínen irányítsák a tartálykocsit és a hatalmas dózert. Ez a dózer és általam nem ismert hősie viselkedésű vezetője néhány nap múltával, mikor a tűz újra fellángolt, jelentős megelőző munkát végzett azzal a nyílászavággal, mikor a lángoló erdő oldalán haladva gépével választotta el az ép erdőt a már égőtől. Munkája nélkül hatalmasabb lett volna a kár.

A lángok tombolása búcsúvasárnapján és hétfőn tetőzött. Az előző héten teljesen el nem fojtott tűzfészekek újragyulladtak és zsarátnokukkal újabb és újabb erdőrészeket gyújtottak fel. Ekkor már 13 tűzoltóautót, közel 70 tűzoltót és kétszáz körüli katonát vezényeltek a tűzgóchoz. A községtől azt kérték, hogy a többnyire 24 órát a helyszínen töltő tűzoltók élelmezését oldja meg, amit hol a Liget ABC, hol a Halmschlager vendéglő közvetítésével és rendkívüli raktárnyitásával lehetett megoldani. Az erdőgazdaság, mint a terület tulajdonosa is segített az ellátásban. Tőlük tudom, hogy számolatlanul hordták a Manhertz szódástól a palackokat anélkül, hogy egy fillért elfogadott volna. A nyílt tüzeket gyakorlatilag a búcsú utáni keddre eloltották, de ekkor már Budapest valamennyi kerületéből, Esztergomból, Szentendréről a tűzoltók és a tati laktanyából érkezett katonák küzdöttek a lángokkal. A helyzet komolyságára jellemző volt, hogy kedd délben Földvári ezredes a Köztársasági Megbízott Hivatalában a régió polgári védelméért felelős parancsnokával, majd

szerdán három államtitkári rangú vezetővel találkoztam a helyszínen: Dr. Szentgyörgyvölgyi Péter, Dr. Skultety Sándor és Dauner államtitkár úr az erdészeti hivatal vezetőjével, budapesti és Pest megyében illetékes köztársasági megbízottak.

Laikus szemmel a búcsú utáni szerdán a helikopterről letekintve azt hittem volna, hogy már el van oltva a terület és akkor látnom és hallanom kellett, hogy az igazi feladat csak most kezdődik, őrizni kell a még izzó sok kilométer hosszú tűzvonalat. Dobó István az erdőgazdaság igazgatójának előkészítésében kellett az államtitkár uraknak dönteniük az országban egyetlen vízzeloltó repülőgép készenlétbe helyezéséről. Végül a készenlétbe helyezésre nem kellett intézkedni a helikopteres vizsgálat után. Viszont a harcálláspontnak is megfelelő irányító bázis további egy hétig a helyszínen maradt.

Köszönet jár mindenkinek, aki jelen volt és munkájával hozzájárult ahhoz, hogy kárunk nem lett nagyobb. Köszönet Potoczki János századosnak Pest megyei parancsnoknak, a többszöri 24 órás szolgálatot teljesítő és operatív irányítást végző Papp István őrnagynak és Must Károly századosnak, az Ady-ligeti laktanya, a tati katonai bázis és a rétsági gépesített lövészdandár kiskatonáinak és parancsnokuknak, Laczkó János századosnak.

Impozáns szervezet és technika! Nyilván hosszú évtizedek állami szervezésében és finanszírozásában jött létre. Aki nem látta működésében, könnyen mond véleményt, vonuljon ki az állam erről a területről is. A látottak után belegondoltam, jelenlegi szervezettségével és technikájával mire jutott volna a község és önkéntes tűzoltói; bizony még most is égne minden. Tehát meggyőződésem és legyen ez következő tanulságunk, ezen a területen is csak fokozatosan mehet végbe az átalakítás.

Szauter Rudolf képviselővel értek egyet, aki a helyszínen fejtette ki véleményét e kérdéssről az illetékes államtitkárnak, hogy a települések közvetlen szomszédságában privatizálni kell az erdőt. A község vagy akár a polgárok tulajdonában lévő erdő oltására a község a primer tulajdonosi tudat alapján vesz részt a kárelhárításban. Ezt akkor érzékeltem, mikor tárgyalásaink közben egyik német polgármester kollégám – látva a füstöt, hallva a szirénákat – megjegyezte, nálunk már pánik lenne a településen. Nem mondtam el neki, hogy a különbség csak annyi: ott az enyém ég, itt meg a mienk.

Botzheim István
polgármester

Községi hírek – tájékoztatások

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzata pályázatot hirdet az alábbi állások betöltésére

1 fő igazgatási csoportvezető

Feltétel: jogi vagy államigazgatási főiskolai végzettség.

1 fő műszaki előadó

Feltétel: felsőfokú szakmai végzettség

1 fő mezőgazdasági előadó

Feltétel: felsőfokú szakmai végzettség.

1 fő közterület felügyelő

Az állás betölthető mind a négy pályázatnál azonnal.

Szakmai, illetve államigazgatási gyakorlat előnyt jelent.

Bérezés a köztisztviselőkről szóló 1992. évi XXIII. tv. szerint.

Pályázat benyújtható a megjelentéstől számított két (2) héten belül.

Jelentkezés: Polgármesteri Hivatal
2085 Pilisvörösvár,

Bajcsy Zs. tér 1.

Tel.: 06-26/330-414.

* * * * *

A Wehrheim-i evangélikus templom előtti kút július 15-e óta a helyi és a vörösvári címer díszíti egy oroszlánfejes vízköpővel a közepén. A vörösvári címet két évvel ezelőtt Botzheim István polgármester, a vízköpőt az idén az általa vezetett önkormányzati küldöttség adta át Wehrheim polgármesterének. Mindkét alkotás Molnár Sándor vörösvári vállalkozó kőfaragó műhelyének terméke és ajándéka. A kút avatására a Wehrheim-i 7. Folklórfesztivál alkalmával került sor az ünnepségsorozat részeként. A címerek és a

vízköpő felszerelése is vörösvári közreműködéssel történt meg, mert szerencsére e küldöttségben énekesként szereplő Szaksz László magánemberként a kő avatott szakembere. Munkájával és wehrheimi szerszámokkal is alátámasztotta azt a tényt, hogy a kút a tavábbiakban a „Werischwar-Wehrheim barátság kút” nevet kapta.

* * * * *

Elkészült a Szabadság út folytatásaként a Dugonics utcáig terjedő útszakasz aszfaltozása.

E szerény, alig ötszáz méteres útszakasz folytatása az önkormányzat abbéli törekvésének, hogy a ráhagyott súlyos örökségen (elhanyagolt, lepusztult utcák, megsemmisített csapadékvízrendszer) enyhítsen. Természetesen évente csak jelképes összeg fordítható erre a feladatra, oly sok helye van a fejlesztésre fordítható összegnek. Mégis elmondható, hogy az idén erre a célra fordított több mint 9 millió forint növekvő ráfordítást jelent az eddig végzett munkák sorában:

- 1991. ABC parkolója kb. 2 MFt
- 1992. Templomtér kb. 6 MFt
- 1993. Szabadság út kb. 9 MFt

* * * * *

A vörösváriak ismételten bizonyosságot tettek vendégszeretetükről a búcsú környékén megtartott „Vörösvári Napok” alkalmával.

A Német Nemzetiségi Táncegyüttes vendéglátásban Elzász-Lotharingiából a D'Ingwiller városka fúvószenekarát fogadták. A franciai de német nemzetiségű zenekar két évvel ezelőtt már járt éppen a „Vörösvári Napok” alkalmával nálunk. Most az ifjúsági zenekart hozták magukkal, de akkor megismert arcok is voltak a fellépő zenészek között. A búcsúzásnál látható volt, hogy a vendéglátó

családok nem először találkoztak és utolsónak sem tartották a mostani pillanatokat.

* * * * *

A Vörösvári Fúvószenekar régi partnerét a Gerstetten-i „Musikverein” zenekart látta vendégül. Német vendégeink második résztvevőként programadók voltak, napokon keresztül. Vendégeink nem jöttek üres kézzel, a magukkal hozott hordó sváb sör csapaveréséhez a csobánkai származású helyi fafaragó August Hüll művészi kivitelű fakalapácsot küldött, melynek egyik oldalán Gerstetten és Vörösvár címere látható, másik oldalán feliratokkal van ellátva mindkét nyelven.

Települési egyesületet elkísérte Klaus Merkle polgármester és felesége félhivatalos látogatásra. Kollégáját és feleségét Botzheim István polgármester és felesége, valamint Sörös János a Nemzetiségi és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága vezetője fogadta a község házában. A megbeszéléseken részt vett a vendégek oldalán Eduard Gillitzer a „Harmonie” egyesület vezetője és vörösvári kollégája Schäffer Lőrinc. A megbeszélések után közös ebédet, majd este a két egyesület találkozásánál vettek részt tárgyalófelek. Köszönettel említjük meg, hogy Gerstetten polgármestere ifjúsági célokra, főként az általános iskolások diákcseréinek támogatására 1.000 DM-es csekket adott át a polgármesternek.

* * * * *

Alpolgármesteri szinten képviseltette magát Wehrheim község a tájház átadásán.

Edwin Seng és felesége tizenkét tagú küldöttség élén érkezett a Vörösvári Napokra, azok keretén belül is a tájház-társaskör felszentelésére. Mint ismeretes Wehrheim önkormányzata vállalta a közvetítő

Községi hírek – tájékoztatások

szerepet a Bonni Szövetség Belügyminisztérium és a Hagyományörző Egyesület között a tájház vásárlásra, renoválásra, berendezésre pályázaton elnyert 126.000,- DM átadására.

A küldöttséggel a vörösvári önkormányzat, vállalt szerepének megfelelően, elszámoló tárgyalásokat folytatott. A tájházzal kapcsolatban Vörösvár önkormányzata a tájház eredeti célra való megvásárlása mellett a pályázati információ továbbítása, kapcsolattartás és kapcsolattartás mellett a renoválásra szükséges 2.3 MFt-ot előlegezte 1992-ben a Hagyományörző Egyesületnek. Erre a szigorú feltétel miatt volt szükség, miszerint számlák csak 1992-ből származhatnak. Ismereteink szerint a teljes támogatási összeg a Hagyományörző Egyesület számlájára érkezett.

* * * * *

A képviselő testület szabad versenyt kíván létrehozni a temető üzemeltetésében. Mint ismeretes az üzemeltetést Molnár Sándornak adtuk át öt évre. Ennek keretében Molnár Sándor – a „Varázskő” műhely és üzlet tulajdonosa – rendszeresen karbantartja a temetőt, fizeti a közüzemi díjakat, működteti a berendezéseket, gondozza a katonasírokat, végzi a hulladékok elszállítását, rendbe rakja a már gondozó nélkül maradt sírok köveit. A Képviselő-testület el akarja kerülni a polgárok érdekében, hogy az üzemeltető monopolhelyzetben végezhesse a kegyeleti szolgáltatásokat. Ezért felkérte Molnár Sándort, hogy adjon tájékoztatást más szolgáltatók díjairól, ennek alapján a Képviselő-testület meghatározhatja, hogy két vagy több szolgáltató milyen feltételek, díjak mellett látja el a kegyeleti szolgáltatásokat. Molnár Sándor javaslata, ajánlata alapján a következő ülésen dönt a testület.

* * * * *

A szennyvíz tisztító telep bővítésére a Képviselő-testület pályázat kiírásáról döntött. A Solymárral határos területünkön működő telep bővítése azért is szükséges, mert az észak-déli csatorna vezeték üzembehelyezésével bekapcsolásra kerülnek a Szent Erzsébet Otthon, valamint a vezetékbe becsatlakoztatható utcák házai. A pályázatok közül a „Zenon” Környezetvédelmi Kft, és az „AQA VITA” Közmű Kft. által benyújtott pályázat minősül eredményesnek, a szeptember havi ülésen dönt a testület az odaítélésről.

* * * * *

A szemét lerakóhely megoldása súlyos örökségünk, a jelenlegi állapotában is, de abban is, hogy a tervei nincsenek meg. A Képviselő-testület rövid és hosszú távú megoldásra hirdetett pályázatot. Ennek megfelelően, a jelenlegi telep további üzemeltetéséről, vagy újabb telep létesítéséről lehet szó. Ha nem lesz regionális megoldás – több környező község összefogásával –, olyan megoldást kell találni, amely lehetővé teszi a szelektív hulladék begyűjtést, az értékes hulladék visszaforgatását a termelésbe. Értékelhető pályázatot nem nyújtottak be, ezért a község gondnokság javaslatát fogadták el, miszerint a jelenlegi telep határvonalán egy „körgát” létesül, kb. 1 1/2 m feltöltéssel további egy év üzemelésre. Ez idő alatt az új telep tervezési, előkészítési munkálatai elkészülhetnek.

* * * * *

A községben már sikeresen működik logopédus, a Vásár téri iskolában. E pedagógus nem képes a község valamennyi oktatási intézményében ellátni a beszédhibás gyermekekkel való foglalkozást. A Képviselő-testület a Zrínyi utcai óvoda javaslatára úgy döntött, biztosítja a Templom téri iskolában

logopédus működését, ehhez biztosítja a szükséges dologi feltételeket.

* * * * *

Országosan nagy vitát vált ki a pedagógusok, közalkalmazottak fizetésének rendezése. Vörösvár az országos átlaghoz viszonyítva jelentős fizetésemelést hajtott végre ebben a körben. Az 1994-ben kötelező fizetési színvonalaknak a 80%-át biztosítottuk az 1994-es költségvetésben. A Képviselő-testület a központi béremeléseket az intézmény vezetőknél az 1994 évi színvonal 100%-ára emelte, egyben javaslatot tett a vezetőknek, hogy az intézményeknél is hasonló szellemben végezzék el a béremeléseket.

* * * * *

A községi sportpálya – foci pálya – bérleti jogát az önkormányzat a két ott működő sport egyesületnek adta át, ingyenes bérleti szerződésbe foglalva. Ez lehetővé teszi, hogy a sport egyesületek egymást között megállapodjanak a pálya használatáról. A berendezések karbantartásáról, állaguk fenntartásáról, fejlesztéséről az egyesületek gondoskodnak. Elképzelhető, hogy az egyesületek a világítást megoldják, fizetik a közüzemi díjakat, a foglalkoztatott személyek bérköltségét az önkormányzat biztosítja.

* * * * *

A Képviselő-testület három önkormányzati ingatlan privatizálásáról döntött. A Nyugat-Pest Megyei Kiskereskedelmi Vállalat (ABC a Bányatelepen) privatizálásra kerül, illetőleg rt. alakul. Az rt. 400.000 forintot ajánlott az önkormányzatnak, amelyet az alacsony értékre tekintettel nem fogadtunk el. Hasonlóan nem fogadta el az önkormányzat az ELMÜ 1 millió 354

Községi hírek – tájékoztatások

ezer forintos ajánlatát sem. A községháza udvarán MATÁV területre felajánlott 890 Ft/m² ajánlatot ugyancsak nem fogadta el az önkormányzat.

* * * * *

A Képviselő-testület szabályozta a községi kultúrkapcsolatok költségeinek finanszírozását. Ismeretes, hogy Vörösvár kölcsönösen eredményes külkapcsolatokat tart fenn a német területekkel, újabban erdélyi községekkel is. A kapcsolatok elsősorban a kulturális egyesületek között állnak fenn, de örvendetesen fejlődnek a Kertbarátok és a Nyugdíjas Egyesületek külkapcsolatai is, az iskolai kapcsolatok is egyre szélesednek.

A külkapcsolatok támogatási rendszere a jövőben a következőképpen alakul: Az Intézmények és egyesületek évente jelentsék be költség igényüket, a támogatás összegét, ezt a költségvetésükbe építsék be. A községi költségvetésből az indokolt támogatás összegét év elején átutalja a Hivatal. Ennek megfelelően a nyugat-európai utazások költségeinek a 33%-át kérhetik, a kint tartózkodáshoz támogatást nem kapnak. Az intézmények, iskolák, egyesületek részére vendégek fogadásához az önkormányzat nem nyújt támogatást. Ha bármelyik intézményhez, egyesülethez hivatalos szintű delegáció érkezik, őket az önkormányzat látja vendégül. A külföldön tartózkodásra a költség 50%-áig kérhető támogatás, elsősorban a kiutazásra, de a kint tartózkodás egyéb költségeit az utazó személy stb. vállalja. Kelet Európából érkező vendég fogadására az önkormányzat nem tud támogatást adni. Kivéve a kísérő

politikus vendéglátását, ennek költségét az önkormányzat átvállalja, napi 250 forint költségmentt biztosít. A csoportoknál a magyar határtól a költség 100%-át vállalja az önkormányzat. Önkormányzati, illetőleg hivatali kiküldetésnél a költségek 100%-át viseli az önkormányzat. Akár nyugatról, akár keletről érkező delegációt az önkormányzat az itt tartózkodás alatt vendégül látja. Amennyiben csoportokat fogadunk, az önkormányzat gondoskodik állófogadásról, illetőleg piknik megszervezéséről.

* * * * *

Német politikusok látogatása Vörösváron...

1993. július 15-én egy CSU politikusokból álló német delegáció látogatta meg Pilisvörösvárt. A delegáció tagja volt a Szövetségi Német Önkormányzat négy minisztere: dr. Waigel pénzügyi, Bötsch postaügyi, Seehofer egészségügyi, Spranger fejlesztési miniszterek, Johny Klein parlamenti elnökhelyettes, továbbá Glos CSU frakció vezető. Az említetteken kívül 25 parlamenti

képviselő és számos CSU aktivista tisztelte meg községünket.

A vendégeket Szauter Rudolf országgyűlési képviselő, Szöllősi János, Réfi József, Rásonyi Győzőné önkormányzati képviselők fogadták. A köszöntés után a politikusok hozzátartozói meglátogatták a még avatás előtt álló nemzeti múzeumot, ahol frissítő mellett a kulturális program előadásait tekintették meg. A politikusok a „Bildungszentrumban” politikai eszmecserét rendeztek, amelyen részt vettek az országgyűlési képviselőkön kívül Bethlen István országgyűlési képviselő, Hambuch Géza, a Német Szövetség ügyvezető elnöke, dr. Hambuch Vendel, Hahn György és a német vendégek. A téma, a hazai németiség jelen és jövője volt. A politikai vita után a vendégek a „Camping” sörsátrában találkoztak a vörösvári polgárokkal és a honi német kultúra ápolóival (táncosok, énekkar). A hangulat mint mindig, „fantasztikus” volt.

Tanítsón a múlt megbecsülésére

Tájházavató Pilisvörösváron

Isten segítségével elérkeztünk a naphoz, amelyen a sok munkával és gonddal elkészült falumúzeumot felszentelhetjük és a községnek átadhatjuk – ezekkel a szavakkal nyitotta meg tegnap Pilisvörösváron a tájház átadása és felszentelése alkalmából rendezett ünnepséget Gromon Andrásné múzeumigazgató, a hagyományörző egyesület vezetője.

A magyarországi német nemzetiiség e jelentős eseményén megjelent Klaus M. Reiff, Németország magyarországi nagykövetségének tanácsosa és Hambuch Géza, a Magyarországi Németek Szövetségének ügyvezető elnöke is. A tájházat a hagyományörző egyesület a német belügyminisztériumhoz benyújtott pályázaton elnyert 126 ezer márkából vásárolta, üjtotta fel és rendezte be.

A támogatás a település testvérközségén, Wehrheimen keresztül érkezett a községbe. A helyi önkormányzat már két évvel ezelőtt határozatot hozott a tájház megvásárlásáról, de a német támogatás megérkezése után ezt a pénzt visszakapta a község. Az önkormányzat azonban úgy döntött, hogy a teljes összeget visszaadja a hat helyi német egyesületnek.

A tegnapi megnyitóra a tájházat teljesen felújították és berendezték, részben azokkal a tárgyakkal, amelyeket Pilisvörösvár lakói hosszú éveken keresztül összegyűjtöttek.

Hambuch Géza köszöntőbeszédében elmondta, örül annak, hogy a mai napon elhangzottak itt a nemzetek himnuszai, de még jobban örült volna, ha a magyarországi németek himnuszát is elénekelték volna. Ennek egyik sora ugyanis magyar fordításban így hangzik: ápdol nyelvedet és hagyományaidat. Ezek a szavak pedig nagyon illettek volna a tájház átadásához, mert ez az esemény éppen a himnuszban foglalt gondo-

latot teljesíti be. Az ügyvezető elnök elmondta, két évvel ezelőtt járt Bonnban egy tanácskozáson, amelyen az európai német kisebbségek képviselői vettek részt. Ott tudta meg, hogy Németország jelentős anyagi támogatást nyújt a határain kívül élő németeknek. Az ügyvezető elnök másfél évvel ezelőtt kísért el Pilisvörösvárra a német belügyminisztérium képviselőjét és a követségi tanácsost, akkor dönt el, hogy Németország támogatni fogja a falumúzeumot. Hambuch Géza kifejezte reményét, hogy az új létesítmény segít majd abban, hogy az itteni németiség megőrizhesse hagyományait és reményt ad arra, hogy a gyermekek is – akik ma gyakran nem tudnak válaszolni a német szóra – megtanulják a nyelvet.

Botzheim István polgármester szívszorító erdélyi emlékeivel kezdte hozzászólását. Láttá azokat az elhagyott szász falvakat, amelyekbe hatszáz évvel ezelőtt még II. Géza király telepítette be a németeket. Az a nemzetiség, az a kultúra nem tudott beágyazódni az ottani viszonyokba. Ezért is öröm átélni Magyarországon a nemzeti-ségi létet – mondta a polgármes-

ter. Hozzátette: az itteni német-ségnek soha nem okozott problémát együtt élni a magyarokkal. Ma már nincs értelme azt nézni, hogy a valamikor nyolcvan százaléban nemzetiségi településnek hány százaléka vallja magát németnek. „Minket úgy szeretnek és úgy ismernek Európában, mint vörösváriakat, és az egyáltalán nem baj” – tette hozzá. Úgy vélte, jó lenne, ha nem rokoni és nem nemzetiségi alapokon alakulnának a kapcsolatok, hanem, úgy ismer-nék meg mindenhol a pilis-vörösváriakat mint vendégszerető népet. „Azt a szörnyű nemzetiségi ellentétet, ami a határainkon tapasztalható, ne éljük át, maradjunk meg inkább vörösváriaknak!” – mondta.

A tájházat Gromon András káplán szentelte fel, aki hálát mondott azokért az ősökért, akiknek emlékét őrzi a falumúzeum. Ne csak a múltra emlékeztessen – mondta –, hanem a jelen és a jövő feladataira is. Tanítsón a múlt megbecsülésére, a jelen szolgál-tára és a jobb jövőbe vetett re-ményre.

Halász Csilla

Vendégek a tájház avatásán

Vágyak és álmok

Ha mosolyt csalhatsz egy szomorú arcra,
S letöröd könnyét egy síró anyának,
Ha egy falat kenyeret adsz az éhezőnek,
Béke költözzék szívedbe, s nem bánat.

Szeretnék egy csepp lenni a tengerben,
vagy fű között egy kicsiny bogár,
csak egy porszem lehetnék a sivatagban,
vagy egy ajtó amely mindig nyitva áll.
csak egy kerty víz lehetnék egy szomjas szájnak,
hűsítő kéz egy lázas homlokán,
meseszó szeretnék lenni, az édesanyák ajakán,

Ha csillag lehetnék az éjszakában,
a sötétben egy szentjános bogár,
zimankós télben egy meleg kályha,
hova a hontalan melegedni jár.

Hó alatt fű szeretnék lenni, s moha
hova az éhes vad legelni jár,
didergő fák között enyhe szellő lenni,
suttogni, dalolni: jön már a nyár.

Uram, ezek tudom dőre álmok,
csak gyarló ember vagyok semmi más,
de mindez, én szeretnék lenni!
kérek Uram nézz rám, s ezt megbocsádsd.

Uram, embernek teremtetél,
kinek szíve, s lelke van.
de most nagyon fáj a szívem,
a lelkem nyugalma is odavan,

Ne fordítsd el az arcodat tőlem,
viszem keresztmet a vállamon,
csak fogd a kezem Uram,
s én megyek tovább göröngyös utamon.

Mihályfi Béláné

***Helyszíni felhordásban is jártas,
gyakorlattel rendelkező
műköves szakmunkást keresünk.***

**Kőfaragó Szövetkezet
Pilisvörösvár, Tó u. 1.
Tel.: 330-357**

Búcsú hétfőn megvalósult egy nagy álom...

Egy rövid papi áldással felavatásra került a „Begägnungstette”. Jobb szó hiányában a „Nemzetiségi Társaskör-Tájház”.

Az elnök asszony ünnepi megnyitójában kissé maghatódva, de nagy örömmel köszöntötte a meghívott vendégeket. Ezután megköszönte mindenkinek a segítségét, akik valamit is tettek a Társaskör-Tájházért.

Köszönet járt a Bonni Belügyminisztériumnak, a német nagykövetségnek, Wehrheimnek, Pilisvörösvár lakosságának. Csak éppen a pilisvörösvári önkormányzatnak nem, jól lehet, az önkormányzat 4.340.000 forintot áldozott a Kápolna út 10. sz. alatti házra.

Tisztelt Elnök Asszony! Ezt a 4.340.000 forintot kemény politikai csatározás után szavazta meg a testület, mint előterjesztő tudtam, hogy ebből a testületből egyik frakció sem repesett az örömtől – egy tájházért. – Az Elnök Asszony ezt nagyon jól tudta, hiszen jelen volt azon az ominózus testületi ülésen. Igaz, hogy nem bírta végig és reményt veszítve a szavazás előtt eltávozott. A célt azonban elértem, az a 14 képviselő, aki az ülésen részt vett, igent mondott! Szeretném emlékeztetni: amit majd két évtizedes kilincseléssel tanácselnöktől – tanácselnökig, nem tudott elérni, ahhoz elég volt két óra! Ezért egy köszönet sem jár? – az önkormányzatnak? – Nem kívánom részletezni, mekkora köszönet jár Hambuch Géza úrnak, hiszen a javaslatára nyerte el a pályázatot a Bonni Belügyminisztériumtól (126.000 DM). Ebből az összegből 1.300.000 forintot a tatarozásra, 950.000 forintot pedig a Tájház berendezésére kellett fordítani. A megmaradó összeget a hat német nemzetiségi egyesület között kellett egyformán felosztani. Igaz, ez egy kissé későn történt meg.

A pályázat megfogalmazásában az önkormányzat egyes tagjainak szintén komoly szerepe volt, hiszen többször át kellett írni.

Mindent összevetve T. Elnök Asszony Önnek megvalósult egy nagy álma, amelyre minden keserű szájíz nélkül csak gratulálni lehet.

Sörös János
Nemzetiségi és Nemzeti
Kapcsolatok Bizottságának
elnöke

Mentőállomást avattak Vörösváron ...

Vörösvár önkormányzata a megalakulását követően, 1991. áprilisában döntött a végleges mentőállomás létrehozásáról. Tette ezt abból az erkölcsi indíttatásból, hogy a polgárok érdekében közelebb hozza a mentést, mielőbb jöjjön a segítség a rászorulóknak. A döntést hamarosan tettek követték, megtörtént a tervek elkészítése, az építési pályázat kiírása. Az önkormányzat a pilisi medence községeinek társulásával, közös, lakossági létszám-arányos hozzájárulással képzelte el a finanszírozást az előrelátható 20–27 millió forintos költségre. Végül a társulásban érdekelt községek a hozzájárulásra részlegesen, évekre áthúzva tettek ajánlatot, ezért a fedezetihiány miatt az ilyen megvalósításra nem kerülhetett volna sor. De most következett a „nagy lépés” – méltán mondhatnánk a „nagy ugrás”, 1992. májusában a Képviselő-testület megbízta Dr. Sebes Gábor főorvos urat folytasson tárgyalásokat a testület nevében az állomás építéséről. Így került sor arra, hogy a Pilisi Medence Egészségügyi Alapítványának a kérésében átvették a beruházás, a kivitelezés ügyét. Az Alapítvány vállalta, az építkezést, ha a vörösvári önkormányzat az eredetileg előirányzott 10,5 millió forintot és a telket biztosítja. Ez megtörtént, a medence további 7 községe is biztosította a hozzájárulást, bár nem a létszám-arányos összegben, de a költségek mintegy 80%-a így fedezetet nyert. Most, augusztus 28-án sor került az állomás avatási ünnepségére. Dr. Für Zoltán, az Alapítvány Kuratóriumának elnöke megnyitó beszédében köszöntötte a polgárokat, a vendégeket, megköszönte az építők lelkes munkáját a határidő előtt elkészült nagy műért. Kiemelte, az Alapítvány a község, az önkormányzat anyagi áldozata mellett, a meglévő és rejtett erők mobilizálásával lehetett képes az állomás megvalósítására. Felvette azonban azt is, hogy e korszerű,

az alarmcentrum feladatát megoldani képes intézmény működésének a fedezete még tisztázatlan, kérte a vezetőket, tegyenek meg mindent a működés érdekében.

A Népjelölti Minisztérium képviselőjében Dr. Andréka Bertalan helyettes államtitkár a „nagy gondolat” minden végrehajtójának el-

ismerését és köszönetét fejezte ki: amit most értünk tettek, az egész településért, a régió minden polgáráért tették. Pontosan tudjuk, hogy pesszimista világunkban, az országunkban az egészségügy is átalakulás előtt áll, mint sok minden más. Együtt kell működni és ahol arra szükség van, ott meg lesz a működtetés, a finanszírozás. Az országban 185 mentőállomás működik, de nem egyenletesen telepítve. Ahol mentőállomás működik, ott sokkal könnyebben lehet az adott település, a régió ellátását megoldani. Értesíteni lehet az állomást, a kórházat, hogy a beteg minél gyorsabban végleges ellátáshoz jusson. Vörösváron az Alapítvány, az önkormányzat, a polgárok felkarolták ezt a gondolatot, köszönet mindenkinek.

Úgy menjenek el a mentőállomás előtt, ez a miénk, Vörösvaré, a településekké, a 10,5 millió állampolgáré.

A gerstetteni Vöröskereszt elnöke, üdvözlését, elismerését fejezte ki mindenkinek. Egy évvel ezelőtt kezdődött a kapcsolatunk, amikor barátságunkat akartuk erősíteni, ennek keretében akkor egy mentőautót hoztak Vörösvárnak. Akkor itt még építési terület sem volt, őszinte elismerés mindenkinek, főként Für úrnak, azért, hogy ilyen rövid idő alatt ilyen eredményt alkottak. Mindez csak a lakosság segítségével történhetett meg. A Német Vöröskereszt gerstetteni csoportja megpróbál a jövőben is minden segítséget megadni ennek a háznak is, a településnek is, az elnök úr a barátság és az együttműködés jegyében kis emléket, gerstetten város képét nyújtotta át. Az avatáskor szemerklő esőre megjegyezte: „hogy most itt esik, azt jelenti, hogy Szent Péter odafenn az égből az itt dolgozókról szeretné lemosni a port és a verejtéket”.

Az Országos Mentőszolgálat elnöke méltatta Vörösvár példáját, amely a lakossági összefogást és az állami

szervek együttműködését jelképezi. Itt több mint két éve ideiglenes otthonban működött a mentőállomás, amelynek létrejötte is önkormányzati segítségnek volt köszönhető. Ez az összefogás évekig kitartott és elvezetett ide, hogy ma itt egy ilyen házat avathatunk. Legyen ez az összefogás olyan, hogy az állomás mindenkit szolgáljon a bajban, úgy, hogy a mentőkocsi 15 percen belül indulhasson. Az ünnep alkalmából az elnök úr átnyújtotta a „Magyar Mentésügyért” Emlékérmét Dr. Für Zoltánnak, az Alapítvány kuratóriuma elnökének, majd a szalag átvágása után az állomás kulcsait a ház gazdáinak és szolgálóinak a mentőknek adta át, sikeres munkát kívánva mindenkinek.

Az örömdetes avató ünnepség méltó befejezéseként Isten segítségét kérte Labbant Lajos plébános úr és Balogh Sándor református lelkész úr.

A plébános úr az irgalmas szamaritánusról szóló bibliai történetet idézte és azt a parancsolatot „Szeresd uradat Istenedet teljes erődből, teljes elmédből és felebarátodat, mint tenmagadat”. A mentősök mások segítségére vállalkoztak, munkahelyük lesz ez az épület? Igen is, nem is, inkább várakozóhely, hogy megtalálják őket azok, akik segítségre szorulnak. Vigaszt, reményt nyújtó szamaritánusok, a betegekéről gondoskodók legyenek. Isten áldása erre az épületre, azokra akik vállalják a segítségnyújtást, áldás és oltalom legyen e házon, a járműveken, mindig időben érkezzenek oda, ahol őket várják. Ezért szólt a közös könyörgés és ima, nemzeti himnuszunk a résztvevők ajkáról. Végül idézzük lapunk ez év februári számában Botzheim István polgármesternek itt közölt elismerő szavait. „Meg kell köszönni az Alapítványnak, névszerint Dr. Sebes Gábornak, dr. Győri Attilának, Dr. Für Zoltánnak, az Alapítvány kuratóriumának, hogy magán tevékenységként segítik az ügyet, igénybe veszik a jótékony adakozást, külföldi kapcsolatot, a polgárok anyagi és munkaségítségét, felajánlását”. Lapunk részéről hozzátesszük: köszönet a helyi önkormányzatnak, a társult önkormányzatoknak ezért az intézményért, amely már sokadikként dicséri áldozatos, alkotó munkájukat.

(Szerk.)

Bemutatjuk a Vásár téri Német Nemzetiségi Általános Iskola új igazgatóját

Lapunk augusztusi számában GORDOS DÉNES-nek, a Templom Téri Általános Iskola igazgatójának szakmai-nevelési programjából közzöltünk kivonatolt tájékoztatást, abból a célból, hogy olvasóink, az iskola tanulóinak szülei megfelelő ismereteket szerezhessenek. Ezek vezetnek most is, amikor a Vásár téri iskola új igazgatójának, NEUBRANDT ISTVÁN programjából idézzük az alábbiakat.

Az igazgató úr különösebb bemutatására nincs szükség, hiszen ő községünk szülötte, szülei, testvérei itt élnek, valamennyien ismerjük őket.

Néhány adat

az igazgató úr szakmai „útjáról”

Legfőbb célom a Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Általános Iskola továbbfejlesztése a magyarországi németiség nemzetiségi tudatának és kulturális értékeinek ápolása érdekében.

Az iskola illeszkedik be a nemzetiségi oktatás óvodától az érettségig végigkísérő rendszerébe.

Biztosítson tág teret a tanulóknak, tanároknak, szülők kezdeményezéseinek. Ne csak oktasson és neveljen, hanem legyen hasznos és kezdeményező alakítója a község arculatának.

Reményeim szerint az iskola végzett tanulóit egy későbbi német tannyelvű gimnázium diákságának gerincét adhatják.

Kíváncosnak tartom a helyi dialektus oktatásának bevezetését, előbb szakkörön majd tanórán. Szorgal-

masabb diákjainknak a 8. osztály végére középfokú nyelvvizsgának megfelelő szintig el kell jutniuk.

Egy választható második idegen nyelv tanrendbe iktatása is elkerülhetetlen.

Fontosnak tartom egy számítástechnika kabinet létrehozását és 2. osztálytól szakköri szinten, 5. osztálytól órarendbe iktatva a számítástechnika tantárgy oktatásának bevezetését.

Minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszem elérni, hogy minél többféle sportolási lehetőséget biztosítson az iskola. A gyerekek számára vonzó programokkal, alkotókedvük kiaknázásával, ötleteik megvalósításával fogom biztosítani a diákelet színesebbé tételét.

Szándékom szerint néhány átmeneti év után az iskola jó általános műveltséggel és írásbeli – valamint szóbeli kommunikációs készséggel rendelkező, a nemzetiségi hagyományokat ismerő és ápoló, lényeglátó és szilárd, keresztény erkölcsi alapokon álló ifjúságot fog falai közül kibocsátani.

Emberséges, oldott, a kiegyensúlyozott jó munkához szükséges légkört kívánok kialakítani. Olyat, amely példamutató a gyerekek számára is, komoly munkát követel és meg is becsüli azt.

Olyan iskolát kívánok kialakítani tehát, amely

- nyitott, a kezdeményezések iránt fogékony,
- a változásokra rugalmasan reagál
- biztosítja a nyugodt, eredményes munka minden feltételét,
- záloga a német nemzetiség fennmaradásának,
- kezdeményező és alkotó intéz-

ménye a községnek.

Végzettség:

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Kar, matematika-fizika szak 1981-1986.

Képesítés:

okleveles matematika-fizika szakos középiskolai tanár.

Munkahelyek:

1986–1987 Károlyi Mihály Közgazdasági Szakközépiskola (1131 Budapest, Váci u. 88.)

Feladatok: – matematika tanítása az első három évfolyamon,
– matematika feladatmegoldó verseny szervezése és lebonyolítása.

1987 – Verebély László Technikum (1139 Budapest, Üteg u. 15.)

Feladatok: – a szakkör tanítása a négy évfolyamon,

- érettségire való felkészítés mindkét tárgyból,
- a fizika szertár felügyelete, kísérletek előkészítése és bemutatása,
- osztályfőnöki megbízás 1988-tól,
- diáktanácsadó-tanári megbízás 1990-től.

Neubrandt István

Ehhez kívánunk az igazgatóinknak erőt–egészséget, szívós elkötelezettséget, a jó Isten áldását és segítségét, gyermekeink, községünk – nemzetiségünk javára és a szülők örömére.

Dr. Havasi Lászlóné

Pianínó! Zongora!

Új pianínók szenzációsan olcsó áron, garanciával!

Új és használt hangszerek forgalmazása!

Vétel–eladás–hangolás–javítás!

Marlok Endre hangszerész mester

Pilisvörösvár, Szent Erzsébet u. 36.

Jó, ha tudja...

Mennyire emelkedett az illeték mértéke, összege...

az 1993. LXXV. törvény módosította az illetékek mértékét. Polgári peres eljárásokban az illeték mértéke, a pertárgy értékének a 6%-a, ez tehát nem változott 1993. július 21-től sem. Változott viszont a minimum és a maximum értéke: ez most már 2.000,— illetve 750 ezer forint. A házassági bontóper illetéke 5.000,— Ft-ról 6000,— Ft-ra nőtt. Lakástulajdon visszerhes megszerzésének illetéke a forgalmi érték 2%-a. Az örökhagyó, illetőleg ajándékozó gyermeke, házastársa, szülője, eltartott szülő nélküli unokájánál 5%, unoka, nagyszülő, testvér 8%-os, minden más ajándékozott, örökös 10%-os illetéket köteles fizetni. Gépjármű eladásnál egységesen 6 Ft/m³ az illeték. Lakóház építésére használt telekszerzés feltételeesen

illeték mentes, ha a telken 4 éven belül lakóház épül.

A bírósági eljárás illetékéről szóló, az 1990. XCIII. törvényi rendelkezések változtak, azonban nem változott az, hogy mentesíteni lehet az illeték előzetes megfizetés alól a felet, ha az illeték megfizetése jövedelmi, vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelentene, különösen, ha az illeték a családban élőknek az egy főre eső adóköteles jövedelem 25%-át meghaladja. A bírósági eljárást, az igazság felderítését az is igénybe veheti, akinek az illeték megfizetése gondot okozna. (Csak a leggyakoribb változásokat idéztük, az igen nagy terjedelmű jogszabály sok más esetre is vonatkozik.)

Tudnivalók a jótállásról tartós használati cikk esetén

A jótállás a 117/1991. (IX. 10.) Korm. rendelet alapján kötelezően 12 hónap, ettől a termelő, eladó csak a vevő javára térhet el. A jótállási idő letelte után szavatosság iránti jog érvényesíthető. A vásárló ezzel akkor élhet, ha jótállási idő már letelt, de a vásárlástól számított 3 év nem telt le, akkor, ha bizonyítja, hogy a terméknek olyan hibája van, amely már a vásárláskor is fennállt. Ha termék a vásárlást követően meghibásodott és a vásárló a kijavítását kéri, a javítási határidő 15 nap. Meghosszabbodik a javítási idő, ha a vevőnek cserekészüléket ajánlottak fel. A jótállási határidő azzal a nappal kezdődik, mikor a terméket a vásárlónak átadták — ezért fontos a számla megőrzése, a jótállási jegy lebélyegzése a kereskedő által. Ha a terméket javították, a jótállási idő meghosszabbodik a javítás idejével. Ha a termék a vásárlástól számított 3 napon belül meghibásodik, a forgalmazónak ki kell cserélnie. Ha a cserére nincs lehetőség, a vásárló kívánságára megfelelően vagy másik termékre kell kicserélni és a vételár közötti különbözetet el kell számolni, vagy a vételárát vissza kell fizetni. Ha az előbbiek miatt vita merül fel (kijavítás, értékcsökkenés)

a forgalmazó köteles a KERMI szakvéleményét beszerezni.

Hogyan alakul a munkavállaló munkaviszonyának folyamatossága a munkáltató átalakulása, jogutódlása esetén?

A Legfelső Bíróság Munkaügyi kolégiumának 154. számú állásfoglalása szerint nem csak az egyetemleges jogutódlást kell jogutódlásnak tekinteni. A munkavállaló folyamatosan történő tényleges továbbfoglalkoztatásával az üzemek, munkahelyek megállapodáson alapuló átvételét is jogutódlásnak kell tekinteni, ha az átvető az átadó jogaiba lép. Ezért a munkáltató személyében bekövetkezett változás a munkaviszonyt nem érinti. Ilyenkor a jogelőddel létesített munkaviszony a jogutóddal változatlanul fenn áll. Az előbbieknek fontos hatása lehet (van) pl. a táppénz alapjának megállapításánál (nem az „új” munkáltatónál elért keresetet kell alpuul venni, hanem a keresőképtelenséget közvetlenül megelőző évben elért kereset napi átlagát), végkielégítés, munkanélküli járadék összegénél.

VIGYÁZAT! SZEKTAVESZÉLY!

Felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy Debrecenben a Gyergyó u. 3. sz. alatt a családokra és a társadalomra egyaránt veszélyes szekta működik.

Olyan személyeket, akik könnyen befolyásolhatók vagy lelki problémával küzdenek tudatbefolyásolással, lelki terrorral Isten nevére hivatkozva tesznek a szekta vezetői — Bodor István és Zelenay Miklós — akarat nélküli rabszolgájaikká.

A szép jövő, a szeretet és a problémamentes élet ígérete alatt teljes személyiségleépítés áll, és az áldozat a családját, a munkahelyét és a társadalmi pozícióját feladva, éjt nappallá téve dolgozhat a „Dunaföldvár Keresztények” nevű szekta vezetőinek meggazdagítására — méghozzá adómentesen. E tevékenység mögött egy nemzetközi maffia áll, melynek központja Ausztriában van, és a vezetője Holic Gottfried.

E szekta főleg a 16–22 éves fiatalokra specializálta magát, és ha egy szülő ez ellen valamit tenni merészel, gyerekeit a szekta vezetőinek az utasítására egy nemzetközi maffiahálózat segítségével kicsempézik az országból. Volt olyan gyermek, aki Litvániában volt öt hónapig, mert a szülők harcoltak gyermekük szabadságáért.

Sajnos a rendőrség a gyenge hazai jogalkotás miatt, e szervezett bűnözéssel szemben egyenlőre tehetetlen.

Kérünk mindenkit, hogy a mellékelt felhívást, legyen szíves sokszorosítani, terjeszteni, illetve kihelyezni a forgalmas helyeken (ABC-k, orvosi rendelők, pályaudvarok stb.), továbbá szíveskedjenek kiértesíteni a helyi újságot, tv-t. Aki úgy érzi anyagilag is hozzá tudna járulni ehhez az országos kampányhoz — hogy az aggodó szülők minél hamarabb visszakaphassák a beteg gyermeküket, azok a Zöld Gyógyítás Alapítvány számlájára (217-98577 768-012521-5) fizethetik be a támogatásukat.

Fáradozásukat és áldozatkészségüket előre is köszönjük.

**A Magyarországi Zöld Párt
Országos Vezetősége nevében
Medveczki Zoltán
elnök**

ORVOSI TANÁCSOK – TÁJÉKOZTATÁSOK

A mellkasi fájdalomról

Gyakran előfordul, hogy reggel arra ébredünk, mellkasunk, karunk fáj, de napközben is előfordulhat, hogy mellkasunk közepén szúró vagy nyomó fájdalmat érzünk, ami hosszabb-rövidebb időn belül múlik el. Sokakban ilyenkor korunk réme, a szívkoszorúér elzáródás, a szívinfarktus veszedelme vetődik fel, pedig az esetek igen nagy részében nem is erről van szó, hanem más, egyszerű okok rejlenek a háttérben, és a tüneteket abban az irányban kell kezelni.

Ha hátunk, vagy mellkasunk szúrni kezd, és különösen lélegzetvételre fáj, kissé vagy erősebben köhögünk, akkor a fájdalom vírusfertőzés eredetű meghűléssel kapcsolatos (mely ősszel különösen gyakori). A fájdalom ekkor a vírus által megtámadott izmokból, vagy mellhártyából ered. Mindezen panaszokhoz néhány óra múlva láz is társulhat. Ekkor C vitamin és lázcsillapító szedésre, ágynyugalomra van szükség és néhány nap alatt a beteg meggyógyul. Más gyógyszer, pld. antibiotikum szedésére csak akkor van szükség, ha az orvos ezt külön előírja (pld. más betegség miatt legyengült beteget előre óvni akarja a vírusfertőzésre esetleg rátelepedő baktériumfertőzéstől).

Gyakori az a mellkasi fájdalom, mely a szegycsont környékén jelentkezik, és ezzel párhuzamosan a hát a gerincvonalában fáj, vagy a hátfájdalmat vállfájdalom kíséri. Ez a mellkasi fájdalom sokszor bizonyos mozdulatra, vagy mozgáskor jelentkezik. Ilyenkor inkább izületi gondok (csigolya meszesedés, vállizület meszesedése), vagy izomfájdalom állhat a háttérben. A reumatológia kezelés lehetőségéről egy előző számunkban már írtunk, itt most azt jelezzük, hogy a háziorvos meg tudja ítélni az okok reumatológiai eredetét megfelelő fájdalomcsillapítókkal e tüneteket orvosolni is tudja.

A mellkasi panaszok egy részében valóban meghúzódhat a háttérben szívkoszorúér szűkület. A szívkoszorúér hálózata magát a szívizmot látja el friss, oxigéndús vérrrel, és ha beszűkül, a mögöttes terület nem kap elég oxigént, és erre a szívizom többek közt

fájdalomérzéssel reagál.

Típusos esetben ez a panasz közép- vagy idősebb korban jelentkezik először. Általában valamilyen fizikai tevékenység közben mellkasi, szegycsont mögötti nyomó vagy markoló fájdalom jelentkezik, mely a bal karba is kisugározhat. Jelentkezhet verejtékezés, hányinger, szédülés. Előfordul, hogy a panasz magától elmúlik, de az is előfordulhat, hogy hosszú időn keresztül tart, fokozódik illetve elmúlása után ismét jelentkezhet.

Ha ilyen panasz van, a legfontosabb, hogy ne a beteget szállítsuk orvoshoz, hanem az orvost hívjuk ki hozzá, mert a beteg mozgatása állapotát rohamosan ronthatja. Az orvos megérkezéséig a beteget helyezzük nyugalomba.

Az orvos a beteget a diagnózis tisztázása és a gyógykezelés érdekében általában kórházba utalja. Tisztázni kell, hogy átmeneti, vagy tartós koszorúérszűkületről, vagy koszorúérlezáródásról (ezt hívják szívinfarktusnak) van-e szó.

Ha a vizsgálatok szívkoszorúér bántalmat igazolnának, ma már gyógyszerek széles skálája áll rendelkezésre a gyógyításhoz. Egyáltalán nem kizárt, sőt rendkívül gyakori, hogy a kórisme tisztázása, a gyógyszeradagolás beállítása után a beteg vissztér eredeti foglalkozásához, és életviteléhez – eltekintve egyes káros, vagy szélsőséges eseménytől – akár változatlan is maradhat.

A szívkoszorúérbetegségek megelőzése érdekében ugyanazokra a rizikófaktorokra kell figyelemmel lennünk, mint általában az érbántalmak megelőzésénél. A dohányzás, mint érszűkítő tényező önmagában rosszhatású és feltétlenül elhagyandó. Bizonyos betegségek, pld. a cukorbetegség, magasvérnyomás, egyes vérzsírok túlsúlya szintén érszűkülethez hajlamosít, így orvosi segítséggel a gyógyításukra, kezelésükre figyelmet és türelmet kell fordítani.

Pilisvörösvár, 1993. augusztus 30.

Dr. Sebes Gábor
igazgató főorvos

Tavasszal érdemes vértisztító teát inni. Ez átmossa a szervezetet, segíti az emésztést és részben pótolja a vitaminokat. 4–6 hétig célszerű a hagyományosan bevált tavaszi teakúrát folytatni. Naponta háromszor kortyoljunk el egy-egy csésze teát, például reumás fájdalmak, köszvény, valamint vese- és epekő ellen. A gyemekláncfű, csalánlevél, zsurló, nyírfalevél és teljes csipkebogyó egyenlő mennyiségű keverékéből két tetézt kávéskanálnyi fűvet forrázunk le 2,5 dl vízzel. Hagyjuk állni negyedóra hosszat, majd szűrés után – édesítés nélkül! – fogyasszuk el.

Nem kell vegetáriánusnak lenni ahhoz, hogy fölismerjük: több vitamin található a nyers zöldségekben, nem szükséges mindent agyonfőzni.

Az sem igaz, hogy a gyomrunk nehezebben dolgozza föl a nyers ételt. Az viszont igaz, hogy mindenkinek hasznos lenne, ha naponta elfogyasztott ételének fele nyers saláta lenne. Mindenféle lédús és friss zöldségféléből vagy gyümölcsből készíthetünk salátát, amelyeket előételként vagy főételként fogyaszthatunk. A gyümölcsök közül csak almát keverhetünk zöldségfélékhez.

Ha szervezetünk ellenálló-képességét növelni akarjuk, készítsünk nyers céklasalátát: megmosott, meghámozott nyers céklát, valamint ugyanannyi súlyú almát héjastól nagylukú reszelőn lereszelünk. Hozzáteszünk apróra vágott vörös (lila) hagymát, bőven zöldpetrezselymet, reszelünk rá egy kevés tormát, facsarunk rá fél citromot, meglocsoljuk 2-3 evőkanálnyi hidegen sajtolt olajjal (napraforgó-, szója-, kukorica- vagy tökmagolaj), s miután jól összekevertük, 1-2 órára félretesszük, hogy összeérjenek az ízek. Nyers ételre egyáltalán nem kívánczik a só, egyébként is jobb tartózkodni a fehér méregetől. Ha van kéznél valamilyen csíranövény vagy zöld fűszernövény (turbolya, menta, zsálya vagy kapor), abból is tehetünk bele egy-egy levelet. Nyers salátát készíthetünk bármilyen friss zöldségből. Igen jóízű tud lenni nyersen a fimora reszelt karfiol vagy a zeller aludttejes, fűszeres mártással, amelybe különféle aromájú zöldfűszereket vagdalunk (petrezselymet, snidlinget, tárkonyt stb. ízlés szerint).

Ne feledjük, hogy régi gyógynövényünk a vöröshagyma és a fokhagyma. Fogyasszuk nyersen is!

Akinek kertje van, onnan szedheti, akinek nincs, az kirándulás során a forgalmas utaktól távol, nem permetezett helyekről gyűjtheti be a frissen zsen-dülő gyógynövényeket, amelyek mindig hatékonyabbak zölden, mint szárítva.

Használjuk ki a nyár végét és az őszt, községünk környékén található gyógynövények és vadontermő gyümölcsök gyűjtésére

Egyre nehezedő gazdasági körülményeink között jelentősége van minden megtakarítási lehetőség kihasználásának. A természethez való visszatérés ma már az egészség megőrzésének legfőbb eszközei közé tartozik. Használjuk ki a változatos geológiai és földrajzi felépítésű környékünk adottságait, az itt vadontermő és könnyűszerrel begyűjthető gyógynövények és gyümölcsök hasznosítására.

A csipkerózsza átermése

A vadrózsza (Die Feldrose) annyira közsímet, hogy külső megjelenési formájának leírását mellőzhetjük. Úgy szólván mindenütt előfordul. Erdőszéleken, legelőkön, utak mellett, öreg temetőben, általános. Igen nagy a fajta variációja. Virágzaskor láthatjuk a tejfehér virágszirmútól, az élénk pirosig, teljes színskáláját a virágszínnek. Szelídített-kinemesített rózsáink őse, és egyben oltási anyaga. „T” dugványokkal szaporítható a leggyorsabban. Egyébként magáról terjed, de lehajló ágai is könnyen legyökereznek. Átermése a „hecsedli”, magas C vitamin tartalmú és sokirányúan felhasználható. Már az egyiptomi Ebersz papiruszon is szerepelt. Augusztus 15-től, mind addig szedhető, míg le nem hullik az ágakról. Tanuljuk meg a szedését. Aki nem ért hozzá – és ezért fél tőle – azt összeszurkálja. (Sa'h ein Knab, ein Raslein stéh'n...) aki fél a szúrástól, messzire áll a bokortól, előre hajol, megfog egy hecsedlit és magafelé húzva igyekszik leszakítani, közben a visszahajló tüskébe „bele húzza” a kezét. Nem így kell csinálni. Jó ha viszünk egy kampósbotot. Közel állunk a bokorhoz, a magasabban lévő ágat le is húzhatjuk. Megfogjuk három ujjunkkal (nagy, mutató és középső) a „bogyót” és meghajlítva letörjük. Semmi szúrás. Ha már téglavörös, lehet kezdeni a szedést, egy-egy kis séta-kirándulás kapcsán. Olyan helyen szedjük, ahol nincs autó forgalom, por, füst, szemét. Legjobb vászonzacskóba szedni. Hazavive kiteríthetjük. Erre jók a papundekli dobozok, amilyenekben manapság a baromfit szállítják az üzletekbe. Lehet padláson, verandán, de kertben is szárítani. 2–3 cm vastagon terítsük és naponta forgassuk át. Ha már ráncos – közben eltávoznak belőle a rózsamoly piros „hernyói” – tegyük bele olyan hálósákba, amiben a burgonyát árusítják. Ha két zsákot teszünk egybe, úgy nem hullik ki belőle. Így akasszuk fel szellős helyen, eresztől utószáradásra. Ez lesz a

teánk és borunk alapanyaga.

Teakészítés: 8–10 hecsedlit számítsunk egy bögre teára. Este langyos vízzel leöntjük, reggel gyengén melegítve, ízesítve megisszuk. Ha a veséket kívánjuk tisztítani, úgy a hecsedlit újból töltjük fel vízzel és egy zománcos edényben forraljuk fel és 20–30 percig forraljuk. Először – a langyos vizes áztatással kinyertük a C vitamint – most pedig vesénk tisztítására alkalmas főzetet nyerünk, ennek színe – ha jól történt (elég ideig) a kifőzés, úgy sötét bordó, majdnem fekete.

Bor készítés: 3,5 l vízben feloldunk 1 kg cukrot. Beleöntjük egy 5 literes uborkásüvegbe, beleteszünk 1 kg hecsedlit és tüllel lekötjük. Naponta egyszer magkavarjuk. 18–24 °C közötti hőmérsékleten tartva 6 hét múlva lepalackozhatjuk, az igen finom bort. A visszamaradt szüredéket újból 1 kg cukorból és 3,5 liter vízből készült sziruppal felönthetjük. És ez még egyszer megismételhető. A minőség gyengébb, de még mindig jobb, mint a „kocsmai borok”.

Lekvár készítés: Ezt jobb már novemberben a dércsípelt és megpuhult bogyókból készíteni, de lehet korábban is.

Két módszer van, de mind a kettőhöz gumikesztyűt kell használnunk, mert a magokat körülvevő apró szőrök az ujjközökbe befúródva gyulladást okozhatnak.

1. módszer: A még kemény bogyókat gumikesztyűs kézzel tisztítjuk, hasítjuk és a magokat belőle kikaparjuk. Ehhez kisméretű konyhakést használunk. Először levágjuk a szirmok tövét maradt sötét véget, utána kettéhasítjuk a bogyót és egy edénybe a magot kikaparjuk. Másikba tesszük a húst. Nagyüzemileg ezt úgy oldják meg, hogy a kiszáritott bogyókat géppel szétzúzzák és légszítával szétválasztják a húst és a magot, a fajsúly különbség alapján.

2. módszer: A bogyókat annyi vízzel tesszük fel főzni, amennyi ellepi. Puhára főzve, gumikesztyűs kézzel átpaszírozuk. A paszírozóban maradt magot vízzel átmoszuk. Ezt a vizet hozzáöntjük a paszírozón ájtott anyaghoz. Utána cukorral ízesítve főzéssel besűrítjük. Az 1. módszer esetén a magok átmosása elmarad, de főzés közben a habzásba gyűlő szőröket óvatosan lekanalazzuk.

Nemes finom ízű lekvárunkkal tésztákat ízesíthetünk.

Ha egy területen megfigyeljük, a hecsedlik formáit a megnyúlttól a

gömbölyűig különböző formát mutatnak és érésük is elhúzódó. Így megismerve egy terület bokrait, tudjuk hol kell kezdeni a szedést és egy hét múlva hol folytassuk.

A környéken tömegesen fordul elő, a Borosjenői legelőn, és a Hidegkúti medencében.

A kétszínű szeder (Die Brombeere)

Szintén a rózsafélék rokonságába tartozó kúszóindás növény. Nevét onnan kapta, hogy termése a zöldből előbb piros, majd kékesféle lesz. Ekkor érett. Hasonlóan, mint a vadrózsza minden évben bőven terem. Az indák és a levéllevelek is tüskések és piros színűek. Legkedvesebb talaja az elporlott homokköveken van. Így a borosjenői kálvária körül, az Ezüsthégyi bánya környékén, de egyebütt is előfordul. Szörpöt dzsemet készíthetünk belőle. Különben a különböző lekvárok – ma amikor a rostos ivólé a divatos – mindig használhatók higítva szörpnek. Általános szörpkészítési recept: málna, szeder, fekete – fántermő – bodza (Der Hollunder), de esetleg vadkörte, kökény stb. Általában 1 kg gyümölcsöshöz 3,5 l vizet számítunk, ha bort akarunk készíteni, úgy 1 kg, ha szörpöt ennél több – esetleg 2 kg cukrot használunk. T. i. a 20%-os cukoroldat tud erjedni, ebből 12% alkoholtartalmú bor lesz. Ha a cukor tartalom több mint 20%, az már megmarad – mármint a 20% fölötti mennyiség a készítményben. Kierjedés után tüllön átszűrjük. Megfelel a csak erre a célra használt női nylon harisnya is. A visszamaradt részt újból vízzel felöntve – esetleg egy kis cukorral dúsítva – néhány hét múlva jó gyümölcscecet szűrhető belőle.

A hamvas szeder (Die blaue Brombeere) inkább nyirkos területek kedvelője. Így árkok, patakok mentén, de legelőken, réteken szántókon is előfordul. Termése kisebb és zöldből hamvaskére érik. Hasonlóan használható mint a kétszínű rokona. Mind a két szederfaj leveléből élvezeti tea forrázható. De a kétszínű levelnyelege szúr, úgy csak ollóval célszerű szedni, és szárítva is óvatosan kezelendő.

A kökény (Der Wegdorn)

A szilva rokonságába tartozó, a bronzkor embere által is már gyümölcsként termesztett – ezek mint kinemesítettek, megtalálhatók az ország területén és 15–20 mm átmérőjű gyümölcsökkel és 2 méternél magasabbra növő fáikkal tűnnek fel – (Prunus

spinoza var. longifolia). Törzsvastagságuk a férfilábszár vastagságát is elérheti. A közönséges 80–120 cm magas kis fácska. Valamikor a vetés utáni takaráshoz készült belőle veszszőborona. A bronzkorban kinemesített varietás, utódaiból készültek pásztorbotok is, mint „különnevelt” kökény. Októbertől szedhetjük a kökény gyümölcsöt és az ismertetett módon gyönyörű rubin vörös bort vagy szörpöt nyerünk belőle. Másodszor is felönthető.

A vadvörte (Die Holzbirne)

Nemesített körtefajták őse és oltási anyja.

Fája nemes bútortanyag. Dúsan elágazó hajtásaiból „agancsféjű” botokat készítenek. 2–3 cm átmérőjű termését lerázva, leütögetve vagy lehullva a fa alól összeszedve padláson papírra kiterítjük és papírral letakarjuk. Puhára, barnára érve fogyaszthatjuk, vagy átpaszírozva szörpöt, lekvárt készíthetünk belőle.

Különféle vadontermő – de ismert, hogy nem mérgező e? – gyümölcsökből készíthetünk „erdővére” jellegű szörpöt. A festékanyagot a fekete bodza biztosítja.

A fekete bodza (Der Hollunder)

Áprilisban, májusban száríthatjuk virágját télire teának. Úgy, hogy

közvetlenül a virágok mögött, ollóval levágjuk a kocsányáról és a tűző napra, fehér papírra kiterítjük. Akkor szép a szárítás, ha estére megszáradt és a száracskáról lemorzsolható. Az ismert hígítás (1 kg cukor 3,5 l vízben) felhasználásával, beletéve 15–20 „virágtányért”, naponta kétszer lekeverve, hogy a felszínen lévő virágok ne penészedhessenek meg, az oldatban némi borkősavat – ízlés szerint – téve (citrompótló), egy hét múlva szóda-vízzel hígítható szörpöt nyerünk. Kierjedés után lepalackozva, télire is eláll. Szárított virágból is készíthető. Teáját élvezeti és megfázás idején, de akkor legjobb mézzel, 1 evőkanálnyi szárított virágot 3 deci vízzel forrázva készítsük. Gyümölcséből dzsem, szörp készíthető. Ártalmatlan borfesték. Az éretlen – még zöld bogyói – mérgezőek.

A gyalog bodza (Der Zwerg-hollunder, Der Attich. Der Kraut-od. Feld-od. Stinkhollunder)

Gyökértörzséből évente kihajtó, a fekete bodza után virágzó, lágyszárú növény. Virágzata termése mindig felfelé álló. (Míg a fekete bodzáé lahajló) Csak a termését használják. Lekvár és pálinka főzésére. Gyökere gyógyszer alapanyag. Pálinkának, hordókba gyűjtött termését kierjesztik. (8 nap alatt kierjed). Lekvárnak kiperéselt

gyümölcsbűsát – zsákbarakva kitaposták – lassú tűzön cukor nélkül üstben besűrítték. Magas cukortartalmú. Lekvárját tbc-s roborálására használták.

Mint érdekességek megjegyezendők: A körte fájából – mivel nem vetemedik – készültek régebben a mérnöki vonalzó. A fekete bodza fája adja a legjobb kőművessimítókat, a „fehérkőművesek” gipszmegmintázó eszközeit, a szobrászati anyagmintázás szerszámain, a hálókötőtüket és a finom műszerész kalapács nyeleket. Megfelelő vastagságú ágaiból lapátnyelek és a cséphadarók készültek. Kitolt bele után felfűrt ágaiból készültek a botpuskák, mivel elrejtették az acélcsovet. Kőműves kanalak, fandlik nyelének is alkalmas.

A bodza, kökény festékanyaga az anthocián. Különböző sav-bázikus érték mellett más-más színű. Így a vöröskáposzta és a cékla színét is ez adja. Őseink különféle kelmék festésére, de a kódexek iniciáléinak festésére is – maradandó színek – használták.

Dr. Bókai Bátor

A békesség óhaj tása

Jézus Krisztus mindig érvényes, minden embernek szóló tanítását Nyssai Szent Gergely, bár régen – még a IV. században –, de ma is iránymutatóan a következőkben fogalmazta meg:

Ő a mi békességünk, aki a kettőt egyé forrasztotta (Ef 2,14). Fontoljuk meg, hogy Krisztus a béke; akkor pedig csak azzal a feltétellel bizonyul igaznak a mi keresztény nevünk, vagyis hogy krisztusiak vagyunk, ha a bennünk élő békesség által Krisztust tükrözi az életünk. Ő az ellenségeskedést megszüntette (Ef 2,16), mondja róla az Apostol. Semmiképpen se támasszuk fel tehát az ellenségeskedést egymás között. Egész életmódunk tanúsítsa, hogy valóban meghalt az ellenségeskedés. Nehogy életre keltsük egymás között azt, amit oly fontos módon szüntett meg Isten, amikor megváltott minket. Pedig igenis új életre keltenénk azt önmagunkban a saját lelkünk vesztere, ha gyűlölködnénk és a jogtalanságokat nem akarnánk elfelejteni; kárunkra felébresztenénk azt, ami örömdetes módon már megszünt.

Ellenkezőleg! Ha él szívünkben Krisztus, a

mi békességünk, akkor mi is szüntessük meg az ellenségeskedést, hogy amint hisszük, hogy ő ezt már megtette, úgy e hitünk szerint valósuljon meg az a mi életünkben is. Amint ugyanis ő ledöntötte a válaszfalat és e kettőt önmagában, egy új emberben egyesítette és ezzel létrehozta a békét is, ugyanígy kell nekünk is kien-gesztelődnünk nemcsak azokkal akik minket kívülről támadnak, hanem ki kell engesztelnünk azokat is, amelyek bennünk lázadásokat szítanak, hogy többé már ne tusakodjék a test a lélek ellen, sem a lélek a test ellen. Legyen tehát az isteni törvénynek alávetve a test szerinti bölcsesség, és uralkodjék ezáltal szívünkben a béke, valósítsuk meg magunkban ismét az új és békességes embert, és egy legyen az, ami eddig kettő volt.

A béke ugyanis nem más, mint két ellentétesnek az összhangja. Amint tehát megszűnik emberi természetünknek ez a belső háborúsága és élvezzük belső békénket, mi magunk is békesség leszünk, és a mi igazi – magától Krisztustól kapott – keresztény nevünket a valóságnak

megfelelő módon fogjuk a világnak majd bemutatni.

Most pedig fontoljuk meg azt, hogy Krisztus az igazi világosság, aki a legcsekélyebb hazugsággal sem keveredik. Ebből az a tanulság számunkra, hogy a mi életünket is az igazi világosságnak kell beragyognia. Az igazság Napjának fény-sugarai pedig azok a belénk öntött erények, amelyek azért áradnak lelkünkbe, hogy azt bevilágítsák, hogy vessük le a sötétség tetteit, és éljünk tisztességesen, mint nap-pal (Róm 13, 12), utasítsuk el magunktól gyalázatos titkos bűneinket, és mindenben a világosság útmutatása szerint cselekedjünk, hogy így mi magunk is fény legyünk, és jócselekedeteinkkel másoknak világítsunk, hiszen éppen ez a fény természete.

Szeretettel ajánlom

e sorokat községünk minden polgárának:

Labbant Lajos
plébános

Egyházi hírek, írások

Az ünnep után se feldjük a lényeket

Hazánk népessége színes változatos-sággal ünnepelte augusztus 20-án Szent István királyt, a magyar történelem kiváló személyiségét. Nem elegendő csak emlékezni a régmúlt idők nagy és szent címet is kiérdemlő István királyra. A mára és holnapra kell figyelni. A magunk és szereteteink jelenét és jövőjét kell felelősségtudattal alakítanunk.

Szomorú valóság, hogy újjá kell építeni az országot. Pusztító földrengés, minden szépet és nemeset elborító, beszennyező árvíz után vagyunk. Nem a politikusok ajkáról elhangzó gondokról beszélek, hanem az erkölcsi romlásról, a magatartásbeli eltorzulásokról, a gondolkodásbeli kötelezetlenségekről, amit bibliai hasonlattal élve így fogalmazhatunk meg: egy tál lencséért eladjuk a jövőt. A mai jóllakás vágya vakká tesz. Nem akarjuk meglátni azt, ami igazán hasznunkra van és lenne a jövőben is.

A történelem igazolta, hogy Szent István a magyarok királya jól látta az idők jelét, amikor Jézus Krisztus tanításának szellemében akarta biztosítani népének jövőjét. Megteremtette a nép számára a lehetőséget, hogy Jézus útját megismerje, az azonvaló járást megtanulja. Bárcsak adna Isten ma is ilyen erős akaratú, de egyben szentéletű vezetőt népünknek, hazánknak. De végsősoron nekünk kell döntenünk, hogy megragadjuk-e a lehetőséget, a felkínált segítséget megújulásunk érdekében.

A magyarországi katolikus egyház nagyon gyöngé, de mégis felkínálja az evangéliumot, Jézus Krisztus igazságát, hogy a lélekben való megújulás elkövetkezzék. Az egyháznak embert nemesítő munkájához szüksége van evilágban lévő, az evilági élethez

tartozó vagyontárgyakra, épületekre, hogy tevékenységét gyakorolhassa. Az elmúlt időkben csak a templom volt az a hely, ahol az egyházi élet megmutathatta magát. Sokan ma is azt szeretnék, ha ez úgy is maradna. Még az egyház tagjai is teret engednek ilyen vélekedésnek magukban és megnyilatkozásaikban. A tények át nem gondolásáról és tapasztalatlanságról árulkodnak az ilyen kijelentések. Meg kell kapnunk és meg kell találnunk a lehetőséget, hogy a templomon kívül is újra megjelenjünk a közéletben. Nem szerepelni akarunk, hanem embereket formálni. Ott kell lennünk az iskolában, nemcsak a fakultatív hitoktatás által, hanem a pedagógusok keresztény értékrendet és erkölcsöt átadó működése által. Az iskolában olyan légkörnek kell megteremtődnie, ahol nem kell szégyenkezni annak, aki kereszténynek vallja magát. Ott kell lennünk az ifjúság soraiban. Meg kell teremtenünk a helyet, ahol a fiatalok találkozhatnak egymással és a keresztény életfelfogással. Mindez nemcsak papi-lelképásztori feladat, hanem az itt élők buzgóságából, tevékenységéből fakadó szellemi és anyagi építkezés. Ha ezen a területen az elkövetkező időben nem tudunk előre lépni, ha nem tudjuk elfogadtatni a keresztény gondolatot és életvitelt, akkor a jövő kicsúszik a kezünkől. A romlás és a felelőtlenség mélyülni fog, ami méginkább megnehezíti a jobb élet reményét.

Szent István a körülöttünk élő keresztények közül hívott férfiakat az evangélium terjesztésére. A nép számára minden ismeretlen és új volt akkor. Ma sokan vannak, akik ismerik és élnek a Jézustól kapott tanítást. Képesek ennek továbbadására is. Magukra kell vállalni ezt a küldetést. Sokan vannak, akik nem ismerik a krisztusi tanítás lényegét, annak értékeit, szépségét. De némi erőfeszítéssel, buzósággal megismerkedhetné-

nek Jézussal és a reményt adó tanításával. Kérem vállalkozzanak erre a nemes kalandra. Gazdagabbá és szebbé alakul világuk és személyiségük. Ki kell szabadulnunk abból az erkölcsi semmiből, amibe belecsúsztunk.

Sajátos világban élünk. Hangos az ellenünk kiabáló propaganda. A szabadságra, az emberi jogokra hivatkozva követelik a maguk jogát az erkölcstelenséghez és ennek terjesztéséhez. Ugyanakkor nem hajlandók méltányolni, hogy nekünk éppen úgy van jogunk a magunk embert nemesítő igazságainak megismerésére és megismertetésére. Minden ferdítés és szándékos feketítés ellenére a katolikus egyház, bár saját korának, vagyis a mának hatása alatt áll, felülemelkedve emberi gyengeségeken és érdekeken megtalálja a toleráns, a másokat elviselő, sőt tiszteletben tartó magatartást. Az ellenünk kiabálókra ez nem mindig mondható el. A történelem tanúsítja, hogy számosan szinte életcélnak tekintik a katolikus egyházzal való szembenállást. Alig gondolnak arra az erkölcsi romlásra, amelynek következményeit ők maguk is megszenvedik gyakran egészen kézzel fogható módon családjukban, gyermekeikben, baráti körükben. Az egyház pedig alkalmas arra, hogy a társadalom minden rétegében elhintse a nemes emberi életre nevelő igazságokat és az ilyen életnek fenntartója legyen.

Az idők jeleként értékeljük, hogy újra megadatott a lehetőség, hogy megismerjük Jézus tanításának embert nemesítő igazságait. E tanítás megismertetésével és elfogadtatásával akarta Szent István népe jövőjét biztosítani. Az igazibb, a jobb, a szebb életet Jézus tanításának szellemében teremthetjük meg magunknak és szeretteinknek.

Labbant Lajos plébános

Gedanken über das Schicksal der Ungarndeutschen

Martin Fischer schreibt in seinem Artikel: „Die größte Tragödie des Ungarndeutschtums war und ist, daß während seiner ganzen Geschichte in den letzten 300 Jahren fast keine echte sendungsbewußte Intelligenz und Mittelschicht mit einem ausgeprägten Identitätsbewußtsein hatte.“

Was kann aber ein Volk und vor allem eine Minderheit ohne eine starke Intelligenz und Mittelschicht anfangen? Deshalb muß man mit Nachdruck auf die Mission dieser zwei Schichten hinweisen, die ihrer historischen Aufgabe vielleicht gar nicht bewußt sind. Wenn wir unser deutschum retten wollen, müssen wir alles daran setzen, daß in der Zukunft eine neue, auf ihre Pflichten bedachte Intelligenz und Mittelschicht entsteht.

Mit der Zeit mußten wir feststellen, daß die Ungarndeutschen immer weniger Deutsch sprechen, und noch immer zu wenig Schulen haben. Es fehlt noch immer an allen Ecken und Enden, und in der Wirklichkeit gibt es nur ein volles Schaufenster, wo dahinter das Geschäft völlig leer ist.

„Wir müssen stark wollen unsere Muttersprache und Identität bewahren, denn ohne dieses Wollen gibt es keine Macht, die uns retten könnte. Wenn viele Hunderte und Tausende sagen: Wir wollen Deutsche bleiben, wir wollen in Ungarn leben und in Ungarn Deutsche bleiben, nur dann können wir hoffen, daß Werischwar wieder eine zweisprachige Gemeinde wird. Dazu müssen wir vor allem unsere Identität an unserem Volk in uns wecken, unsere Muttersprache zurückgewinnen, bewahren, pflegen und üben“ – sagte Géza Hambuch.

Das hängt aber von uns Werischwarern ab.

Wenn man von uns Ungarndeutschen gesprochen wird, werden immer die Erfolge in Vordergrund gestellt. Als wir vor einigen Jahren zu Kongreßdelegierte gewählt wurden, sprach J. F. im Namen der Volksfront:

„Bei uns in Werischwar ist in dieser Hinsicht alles in Ordnung; alles ist sehr schön, sehr gut, und wir sind mit der Minderheitenpolitik sehr zufrieden.“

Auf der Tagesordnung im Parlament wird beinahe immer von der ungarischen Minderheit in den Nachbars-

ländern gesprochen. Von den Ungarn in Rumänien, in der Slowakei, in Bosnien und in Serbien. Es wird meistens über Klagen und Proteste berichtet. An den Gebäuden, an den Straßen, an Institutionen darf keine ungarische Schildtafel hängen, die Taufnamen sollen nur in der Staatssprache in die Matrikeln eingetragen werden, die Rundfunks- und Fernsehsendungen werden gekürzt, ungarische Schulen werden gesperrt, usw. Das sind natürlich sehr traurige Erscheinungen, die selbstverständlich zu verurteilen sind. In Wojwodina (Vajdaság) fordert man die gleichen Rechte für die Ungarn wie die Serben haben in Kroatien. Das ist eine klare Rede und ist völlig richtig.

Was fällt uns aber ein, wenn wir diese Sorgen, Klagen und Unrecht Tag für Tag hören? Was denken wir, wenn wir im In- und Ausland von einer musterhaften Nationalitätenpolitik Ungarns gesprochen wird? Was denken wir, wenn die Bevölkerung der ältesten Werischwarer Gaße den Name „Schwaben Gaße“ nicht annehmen will? Wenn nach 47 Jahren der Vertreibung die Leute auf „Guten Tag!“ noch immer „Jó napot!“ – Antwort geben? Fürchten sie sich noch immer? Wovon?

Was denken Sie, liebe Werischwarer, wenn wir in der Sendung „Unser Bildschirm“ immer weniger Deutsch hören? Und wenn es deutsch gesprochen wird, sind die Befragten meistens aus Baden-Württemberg oder aus Bayern oder sind es Vertriebene, die im Jahre 1946 aus Ungarn ausgesiedelt wurden.

Haben wir unsere Muttersprache schon vollkommen vergessen? Oder schamen wir uns deutsch zu reden? Wir müssen uns selbst die Frage stellen: sind wir Ungarn oder Deutsche? Bevor wir Antwort geben, denken wir an unsere Ahnen, die dieses Land nach den Türken urbar gemacht und in Werischwar eine erblühende Gemeinde gegründet hatten. Was würden unsere Ahnen denken und sagen, wenn sie uns sprechen hören? Sie würden bestimmt uns die Frage stellen: Ist eure Muttersprache Deutsch oder Ungarisch?

Die Staatssprache haben wir schon als Kind erlernt, aber warum haben

wir nicht parallel auch die Muttersprache im Familienkreis erlernt? Wenn die Eltern und Großeltern mit den Kindern nur ungarisch reden, dann ist nicht alles in Ordnung. Wenn die Kindergartnerin und die Lehrerin in der Pause mit den Kindern nur ungarisch reden da stimmt auch was nicht.

Die Zeit, wo wir als zweitrangige Staatsbürger nur Schulden und Pflichten hatten, ist – gott sei dank – vorüber. Von nun an müssen wir erwachen und für unser Volk etwas tun! Die Vergangenheit war unsere Stunde Null. Jetzt wird sehr viel über unsere Rechte und von den Minderheiten gesprochen. Das heißt: es ist in Ungarn für die Minderheiten (also auch für uns Ungarndeutschen) ein Aufstieg im Gange.

Hoffentlich wird der Aufstieg nicht nur auf dem Papier zu kontrollieren sein, sondern auch in der Wirklichkeit.

Georg Krix schreibt in dem „Deutschen Bote“ (1992.): „In Wudersch“ Budaörs gibt es einige Hundert Deutsche. In der einst von Deutschen erbauten Kirche gibt es nur einmal im Monat deutsche Messe. Wozu denn mehrmals? Die Schwaben können ja ungarisch!“

Das Gegenstück:

Der ungarische Rundfunk berichtet in der Sendung „Vasárnapi Újság“ mit Stolz und Freude über eine ungarische Kirchengemeinde in Deutschland, wo in einem Umkreis von hundert Kilometern zirka 2.000 Ungarn wohnen. Ein Ungarischer Seelsorger besucht laufend seine Schäfchen und hält an verschiedenen Orten Messe und Predigt in deren Muttersprache, obwohl die inzwischen auch alle deutsch können.

Wir Ungarndeutsche wünschen für uns auch nur so viel Rechte und Möglichkeiten, wie für die Ungarn im Ausland gefordert wird.

**Veröffentlicht
von Michael Fogarasy/Fetter**

PILISTEX

MINDENT EGY HELYEN!

Textíliák, jogging- és pólóanyagok,
pamutkelmék, egyéb méterárúk, kellékek,
napi tartós élelmiszercikkek, háztartási vegyiárúk, festékek
NAGY VÁLASZTÉKBAN!

SINGER varrógépek, BURDA szabásminták!

Viszonteladóknak, készítőknak nagykereskedelmi áron minden,
ami textília!

Pilisvörösvár, Fő út 117–119. Telefon: 330-372 és 330-369.

PILISTEX

ÚJDONSÁG AZ AUTÓVÉNYEZÉSBEN!!!

Autójára az új csodafesték az „R–M” Amerikából.

10.perc alatt bármilyen színt kikeverünk,
ha tudja kocsijának évjáratát, színkódját,
vagy bemutatja kocsiját.

Pilisvörösvár, Fő út 117–119. Tel.: 330-369, 330-372

„Pilisvörösvár Ma” a nagyközség lapja, megjelenik havonta.

Felelős kiadó: Botzheim István

Felelős szerkesztő: dr. Havasi László, Pilisvörösvár, Szent Erzsébet u. 14.

Nyomdai előkészítés: Nógrády Attila, Pilisvörösvár, Fő út 47. Tel.: 06-26/330-170.

Nyomás: Karcagi Nyomda Kft.